

# ASSICURAZIONI GENERALI

1885. évi mérlege.

BEVÉTEL. Nyereség- és veszteség-számla az A) mérleghez (1885.) KIADÁS.

A tétel neve	Újlet		Vagyon		Összes	A tétel neve	Újlet		Vagyon		Összes
	frt	kr	frt	kr			frt	kr	frt	kr	
1. Díjtartók a múlt évről:	1934008 95					1. Visszontbiztosítási díjak:					
a) tűzbiztosítás	106550 02					a) tűzbiztosítás	2283280 53				
b) szállítmánybiztosítás			2040664 97		2040664 97	b) szállítmánybiztosítás	493637 21				
2. Tartalék oly károka, melyek 1884. decz. 31-én még függőben voltak:						c) jégbiztosítás	699299 84				
a) tűzbiztosítás	464724 25					2. Károk:	3476217 57				3476217 57
b) szállítmánybiztosítás	176837 88					a) tűzbiztosítás kifiz. kározzalok frt 2,641,523.13 tart. még ki nem fizet. károk fejb. • 419,416.03					
c) jégbiztosítás	1134					b) szállítmánybizt. kif. kározzalok frt 373,461.92 tart. még ki nem fizet. károk fejb. • 183,396.09					
3. Díjak a tőkelek levonásával:			641696 13		641696 13	c) jégbiztosítás kifiz. kározzalok frt 1,373,643.91 tart. még ki nem fizet. károk fejb. • 3,537.30					
a) tűzbiztosítás	6569127 06					3. Díjtartók 1885. deczember 31-én még folyó biztosításokért:					
b) szállítmánybiztosítás	1204467 53					a) tűzbiztosítás	2009704 82				
c) jégbiztosítás	2326506 97					b) szállítmánybiztosítás / minden tehertől menten	101068 92				
4. Kötvényilletékek:						4. Az év folyán fizetett jutalékok:	2111373 74				2111373 74
a) tűzbiztosítás	239462 30					a) tűzbiztosítás	617304 96				
b) szállítmánybiztosítás	12968 27					b) szállítmánybiztosítás	69424 08				
c) jégbiztosítás	64164 71					c) jégbiztosítás	133057 47				
5. Tőkehelyezések jövedelme:						5. Kezelési költségek:					
a) Értékekre adott előleg kamatai	3634 76					a) tűzbiztosítás	702549 05				
b) Állam- és más értékpapírok kamatai s osztalékai	217392 21					b) szállítmánybiztosítás	106407 84				
c) Kamatok váltóeszámlákból, folyó számláról és legó	66322 99					c) jégbiztosítás	109304 96				
6. Nyereség-egyenleg különféle értékesítések folytán						6. Adók és illetékek:					
7. Az állam és más értékpapírok többletértéke az 1885. decz. 31-iki árfolyam szerint számítva						a) tűzbiztosítás	203687 96				
						b) szállítmánybiztosítás	6133 27				
						c) jégbiztosítás	17137 07				
A tűzbiztosítási ágha befoglalták a tűbiztívog biztosításában elért eredmények.						7. A nyugdíj és előleg pénztár kamatai	227338 30				227338 30
						8. Kétes követelések leírása	12764 92				12764 92
							2577 27				2577 27
Összesen	13098957 96		392495 90		13491453 05	Nyereség	531806 61				531806 61
						Összesen	377152 90				377152 90

## Nyereség- és veszteség-számla a B) mérleghez. Életbiztosítási osztály. (1885.)

1. Múlt évi díjtartók:	18135927 42					1. Visszontbiztosítási díjak	146141 43				146141 43
2. Tartalék függő károktól	329761 53	17806165 89			17806165 89	2. Esedékes biztosít. eszközök fizetések:					
3. Díjbérelt halálbiztosításokra	2985190 98	369335 10			369335 10	halálesetre szóló biztosításokért	1562974 76				
4. Kötvénydíjak	96121 84	3598528 22			3598528 22	megelőzésre szóló biztosításokért	572049 24				
5. Díjtartók átadott visszontbiztosításokra	371830 63	49112 67			49112 67	Járadékokért	133219 67				
6. Elhelyezett tőkék jövedelme:						Levonva a visszontbiztosítások fejből:	172905 60				
a) Jelszólag követelések kamatai	100798 24						393235 97				
b) Értékekre adott előleg kamatai	6492 14						2095638 07				
c) Állam s más értékpapírok kamatai	494240 72					3. Kötvény-visszavásárlások					
d) Folyó számlák	33604 91										
e) Az ingatlanok tiszta jövedelme	271520 86					4. Díj-és kifiz. Halálbiztosítás	14103920 17				
f) Életbiztosítási kötvényekre adott előleg kamatai	112172 30					Megelőzésre szóló biztosítás	4684852 22				
Levonva a tartalék rendes jutalékát	100829 16					1886. száml. Járadék-biztosítás	1193463 86				
7. Nyereség-egyenleg különféle értékesítések folytán	236759 30					Összesen	20294069 30				20294069 30
8. Az állam és más értékpapírok többletértéke az 1885. decz. 31-iki árfolyam szerint számítva.	88717 25					Nettó-tartalék	920501 81				920501 81
	117018 52					5. Orvosi díszletel.	19378477 49				19378477 49
Összesen	22667042 37		444495 07		23111537 44	6. Jutalékok	35923 47				35923 47
						7. Kötések	227939 14				227939 14
						8. Adó és bédly	390763 17				10088 29
						9. Kamatok a nyereséggel biztos. javára	41585 83				400851 46
						10. Leírás kétes követelésekre	17229 62				41355 83
							25829 26				17229 62
											25829 26
						Nyereség	25268 19				25268 19
						Összesen	22667042 37				442495 07

## Az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1885. december 31-én.

VAGYON	A		B		Összesen	TEHER	A		B		Összesen
	forint	kr	forint	kr			forint	kr	forint	kr	
1. A részvényesek biztosított adólevelei	1837500		1837500		3675000	1. Alapítók	2625000		2625000		5250000
2. Ingatlan bírtok (minden tehertől menten):						2. Tőkeletti nyereségtartalék	1113552 50		1057726 23		2171278 73
a) városi telkek	4701487 09					3. Tartalék az értékpapírok árfolyam-ingadozásának fedezésére	257110 59		730309 02		987419 61
b) földhírtékek gazdasági létállással	3142302 52				7843780 61	4. Életbiztosítás tartaléka	200000				200000
c) 1885. decz. 31-én még el nem adott gazdasági termékek a társaság földhírtékeiből						5. Ingatlan tartalék	103708 40		103708 40		103708 40
3. Kötvényes a társaság életbiztosítási kötvényeire	113852 44				113852 44	6. Tartalék a kétes követelések fedezésére	40000		40000		40000
a) Aktív életbiztosítási kötvényeire	1971906 71				1971906 71	7. Rendkívüli rendelkezés alatti nyereségtartalék	315635		315635		631270
b) Aktív életbiztosítási kötvényeire, a főtőke-halálkor főtőke tőkék végkiírása	47055				47055	8. Az 1885. decz. 31-én még érvényben lévő biztosítások tartaléka:					
4. Kamatozó jelszólag biztosított tőke-kötvényes ingatlanokra a jelszólag oszt. tartozók kivételével	1701072 21				1701072 21	A. mérlegben	2111373 74				2111373 74
5. Kötvényes letétbiztosított állam és más értékpapírokra	133472 78				133472 78	B. mérlegben	606349 42				606349 42
6. Állam és más értékpapírok (A melléklet)	3940821 76				10633327 96	9. Tartalék bejelentett, de 1885. deczember 31-én még ki nem fizetett károka:					
7. Váltók a társaságban	284488 57				284488 57	A. mérlegben	360325 97				360325 97
8. Előleg a jelszólag-osztályról (alapból, I. cikk e) pont)	405070 72				405070 72	B. mérlegben	451752				451752 85
9. Pénzek folyó számlán különféle bankoknál és hitelintézeteknél	1673982 84				228103 10	10. Összesen	79651 45				79651 45
10. Kétségbeeséslet a trüszti és vezetés igazgatóságok pénztárában	77308 68				29169 39	11. A hivatalnokok nyugdíjpénztárának vagyon	193825 31				193825 31
11. Kétségbeeséslet a főkötő-pénztárban	80054 12				42811 12	12. Jelszólagos tőkék	42025 25				42025 25
12. Maradvány a visszontbiztosítás szemléiből	590571 70				11933 43	13. Egyenleg a visszontbiztosítottok szemléjén	1146 74				1146 74
a) az intámet főkönyvén szemléiből	515320 72				202745 76	14. Hitelesítő különböz. eszmek	553629 49				553629 49
b) az A mérleg folyó számláiból	73785 98				673453 76	15. Hitelesítő különböz. és kezesség gyanták	592904 56				592904 56
13. Adók és illetékek	380180 32				374737 08	16. A. E. mérleg folyó számlájának egyenlege	673453 76				673453 76
a) Adók különböző eszmek alatti						17. Óldoni alapítvány	481 94				481 94
b) Letételek jelszólag kölcsönökre hitreállítás kamattal	592904 56				4865 66	18. Girard alapítvány	5143 40				5143 40
c) Letételek kölcsönökre hitreállítás kamattal	337738 46				93963 02	A. Összesen	513340 81				513340 81
14. Díjtartók átadott visszontbiztosításokra életbiztosítók szemléjén	371830 63				371830 63	B. Összesen	239933 58				239933 58
15. Buzorlat s vasszerkezetek a társaság hivatalában, szegélyek, papír és nyomtatvány az összes irattárban						19. Feloszlató nyereségny frt 556,523.55 frt 257,335.44 frt 813,858.99					
16. Előlegzett jutalékok s törlesztendő szerződési költségek						Le: Ártíval a vonatkozó nyeres.-tartalék javára • 43.182.74 • 17.401.96 • 60.584.60					
18. Az 1885. deczember 31. a jövő évről érvényben maradó díjtöbblet értéke	10317095 05				26841934 23	frt 513,340.81 frt 239,933.58 frt 753,274.39					
	frt 22,438,112.70				37190929 28	A jövő évről érvényben maradó díjtöbblet értéke: frt 22,438,112.70					

A cs. k. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triesztben:

Besso M., Dr. Calabi R., Dr. Maurogonato I., Br. Mompurgo József, Scandiani S., Segré V., Br. Todros E.

A vezértitkár: Besso József.

Magyarországi vezérigazgató Budapest az intézet saját házában, Dorottya-utca 10. szám.



20-İK SZÁM. 1886. BUDAPEST, MÁJUS 16. XXXIII. ÉVFOLYAM

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt. Csepán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt. KALIFORNIA előfizetéséhez a postaiilag meghatározott vitelláj is csatolandó.

### A KIRÁLYI PÁRRAL.

VALAHÁNYSZOR, mint most, a király meglátogatja az ő hű magyarjait, mindannyiszor megújul a közönség körében a meleg érdeklődés minden iránt, a mi az ő tisztelt és szeretett személyével, vagy hozzátartozóival összefügg s az ő közelebbi házi körülményeire vonatkozik. Szere-tünk foglalkozni azzal, a mi benne és körülötte tisztán emberi, szeretettel időzőnk annál a képnél is, mely őt nem fejedelmi ornátusában, hanem bizodalmas családi körében tünteti föl. Mit csinál, hogyan osztja be idejét, melyek a kedvencei foglalkozásai s általában minden aprólékos s még oly lényegtelennek látszó vonás is becses és érdekes, ha az ő egyeniségének vagy háza népének képéhez tartozik.

Mert bármennyire el legyen is halmozva az uralkodói teendők gondjaival: az ő szigorú pontossága s a percnyi időnek is megbecsülése, mégis lehetővé teszi, hogy egy kis időt övének szentelhesen.

Rudolf koronaörökös főherceget, a kire atyai büszkeséggel tekint, többnyire már reggel felnyoloz órákor fogadja a reggelinél. Tíz óra tájban felséges neje, vagy Mária Valéria főhercegnő lakosztályába tekint be s anyai időt tölt velök nyájas beszélgetésben, a mennyit a közügyek szabadon hagynak a számára. Ilyenkor azonban már rendszerint három-négy óra hosszat dolgozott. Mert, mint már e lapokban említettük is, a király katonai regulát követ s télen 6, nyáron gyakran már 4 óra előtt is fölkel s furdót vén, egy csésze fekete kávé megívása után a hírlapokat veszi elő, magát a közhangulat felől tájékozandó. E végből még a külföldi lapokból is készülnek számára kivonatok, mert az uralkodó komoly súlyt fektet a közvéleményre.

Régi bizalmas emberét fogadja. Aztán a legfőbb udvari tisztviselők következnek, hivatalnokokkal, polgárokkal s a monarchia minden részéről fölerkező küldöttségek tagjaival, köztök földművesek, özvegyekkel, árvákkal és rokkantakkal, stb., kik valamely kegyet megköszönni, vagy kérni jöttek.

A kihallgatásra jelentkezők száma ritkán szokott kevesebb lenni száznál, de van eset, mikor a másfél százat is megközelíti. És ezeket, kivéve a küldöttségeket, mind egyenként fogadja a király,

mi közben elérkezik az elfogadási óra, mely hetenként kétszer, hétfőn és csütörtökön 10-től 12 utánig szokott tartani. A kihallgatásra mindenki bebocsátatik, kinek tisztessége ellen nem lehet kifogás. A király dolgozó-szobájába nyíló, gyönyörű gobelinekkel díszített nagy terem ilyenkor tele van udvari és állami méltóságokkal, tábornokokkal, katonatisztekkel, lelkészekkel,

gyogy hogy minden egyes, tanuk nélkül, szentül szemben áll királlyal. Elképzeltetni, hogy a kihallgatások mennyire fárasztók s még sem venni rajta soha észre a kimerültségnek legkisebb nyomát sem. Az utolsó ép oly kegyelmesen fogadja, mint a legelső.

Az oly napokon, a mikor nincs kihallgatás, a király egész d. u. 3 óráig a miniszteriumoktól érkező törvényhozási és igazgatási előterjesztések megvizsgálásával foglalkozik. Ekközben megvén okmányra tesz sajátkezű megjegyzéseket. Azután a miniszteriumok által kidolgozott javaslatokat terjesztik a király elé «legmagasabb jóváhagyás» végett. Közben miniszteri tanácsulések tartatnak, melyeken az uralkodó személyesen elnököl.

azonban a vadászat, különösen rövadra Stiria esabító erdeiben. A szarvas meg a zergebak után a fejedelmi vadászakn semmiféle erdő nem túlságosan sűrű, semmiféle hegyi út nem túlságosan meredek. Süketfajdra különösen a Schneberg vidékén szeret lesni, hol órák hosszúig türelme-  
mel vár a kakas «dörgésére», a mint a vadász-  
szótár nevezi. A király kitűnő vadász s golyója ritkán téveszti el célját. Vadászati kirándulá-  
saiban a trónörökös is gyakran elkíséri, nem-  
különben veje, Lipót bajor herceg s egyszer  
egy évben Albert szász király is, a kit kiválóan  
szeret. A trónörökös egykori nevelője, Latour  
von Thurnburg altábornagy, ugyiszintén főud-  
varmestere, gróf Bombelles altengernagy és báró  
Beck altábornagy, a királynak régóta kitüntetett  
bizalmasa, képezik a király állandó vadásziské-  
rét. A király gyakran egy egész esoméktől is  
elvisz magával vadászállás-helyére s leülve vala-  
mi köre, vagy fatökere, ott lapozgat és jegyezget  
bennök, a míg a hajítás meg nem indul.

Számtalan adoma kering a király szivélyes  
társalgásáról az ottani földmívelő lakossággal.  
Egy hajnalon, fald-dűrgésre menőben, találkozik  
egy favágóval, a ki egyenesen fejle tart, s nem  
ismervén fel, stájer bizalmasággal kérdi: «Vad-  
ász, van-e gyufád?» Az uralkodó készséggel  
szolgálja enki, mire az pipára gyújt s pőfekelve  
mondja: «Nos vadász, hát siketfajdra mégy?»  
«Persze», mondja a király s kérdi, hogy miért  
tudakolja? «Hát, felel amaz, ha sokat diskurász,  
majd futyul neked a fajdkakas te rád vára-  
kozni.» Azzal tovább ment, a király pedig jóízűt  
nevetett a bohókás emberen.

Egyszer így szólt egy hidegvérűségéről ismer-  
tes öreg erdszéhez: «Kit adunk ő felsége (a szász  
király) mellé, hogy jó állást kapjon s megbízható  
ember legyen közelében?» — «No bizony, —  
felelt az öreg, — az én velem jöhet.» Vele is  
ment a szász király s nem is lehetett panasza,  
hogy rossz állást kapott vagy hogy baja  
esett.

A király szörnyen nem szereti, s ha mégis  
megesik, egész rossz kedvű lesz, ha azokat a  
tájakat, a melyeken vadászik, rendőrire őrizte-  
tik. Midőn egyszer, írja egy német lap, a kerületi  
kapitány fölajánlotta neki a közbiztonsági kö-  
zegek szolgálatát, így felelt: «Semmi szükség rá-  
juk! A stájer jó emberek, nem vétenek azok  
nekem!» Nem kevésbé bizik a városi lakos-  
ságban is, a hol rendszeren minden kíséret nél-  
kül, sok ezernyi tömeg között minden legki-  
sebb aggodalom nélkül mozog. Erre már mi is  
tanúságot tehetünk, magyarok. Ő felsége itt köz-  
tünk nem csak Budapesten érzi magát biztonságban,  
hanem mindenütt, akár Szegeden legyen, az ár-  
vízkárosultak ezrei között, akár a fővárost  
környező falvakban, melyeken gyakran lovagol  
át egymaga, a nélkül, hogy észébe is jutna vala-  
mitől tartani.

Hát még a királyné, Magyarországnak e má-  
sodik kiadásu «védasszonya», ki még évek előtt  
alig szürkülő pitemallatkor vagy késő alkonyon  
akárhányszor tette meg lóháton az utat Budáról  
Gödöllőre, vagy vissza egy szál lovas kíséretében  
s ki most is óráig elsétál egymagában a gödöl-  
lői erdőben, s még egyszer sem történt, hogy  
panaszkodnia kellett volna bárkinek is a durva-  
ságára. Ha nem volna is királyné, — a mint hogy  
nem is mindenki ismeri föl annak ilyen magános  
sétáiban — tiszteletet parancsolna magas nyu-  
lánk termete, szép nemes kifejezésű arca. Ha  
udvari bálok alkalmával felséges férje karján vé-  
gig vonul a teremben, mindenkit elbűvöl valóban  
fejedelminek mondható megjelenésével. Kedvenc  
színe, melyet ily alkalmakra választ, a halvány  
violaszín, vagy gyöngyszürke, csipkediszitással.  
Csodálatosan dús növésű haja gyémántokkal  
vagy gyöngyfüzerekkel van feltűzdelve. Életmódja

ép oly egyszerű, mint királyi férjé. Korán kel,  
korán nyugszik le, s mint említők, gyakran a  
kora reggeli órákban teszi meg sétáit lóháton,  
vagy gyalog. Mária Valéria főhercegnő több-  
nyire vele van, s ő anyai gondossággal ügyel  
nevelésére s lecke-óráin is rendszeren jelen van.  
Különös előszeretettel olvas magyar és angol  
nyelven, valamint a franciát is oly tökéletesen  
beszéli, mint akár az anyanyelvét.

Néhány évvel ez előtt nem volt a két monar-  
khiában délczegebb amazon, mint a magyar  
királynő. Oly merész és kitartó lovas, mint ő  
volt, férfiak közt is kevés található. Akkor a  
Bécs és Budapest környékén rendezett porforce-  
vadászaton is részt vett. Egy idő óta azonban  
egészségi okokból föl kellett a lovaglással hagy-  
nia s vadászló-állományát, kivéve néhány ked-  
venc lovát, fölőzláttá.

Mezger amsterdami orvos massage-gyógy módja  
azonban ismét visszaadta egészségét s a mérték-  
letes életmód, a sok mozgás, a hegyi és tengeri  
levegő annyira helyreállította, hogy most, ha  
kisebb mértékben is, mint az előtt, ismét meg-  
engedheti magának a lovaglást.

A hegyi tájak természeti szépségei ép úgy von-  
zák, mint a mily örömet tesz tengeri utakat,  
melyeken külön kis hajóján élvezi az üdítő leve-  
gőt. Hegyi kirándulásain, valamint nagyobb uta-  
zásában is szereti megőrizni inkognitóját. Nagy  
öröme telik benne, ha a szegény néppel, kivált  
gyermekkel beszéde beszédkedhetik, tudva,  
hogy azok őt nem ismerik. Gödöllő környékén  
akárhányan vannak, a kiket ő lovaglásai közben  
megszólított, a nélkül, hogy mai napig tudná,  
hogy ki volt.

Miramarában való legközelebbi tartózkodása  
alatt egy sétatája közben záporos levepte meg, mely  
ellen egy sziklalfükhébe menekült, hol már egy  
kis iskolás leánykát talált. Szóba ereszkedett  
vele. A kis leány fölötte aggodott, mit fognak  
majd mondani szülői, hogy nem jött haza idején,  
pedig az eső estig is eltarthat. A királyné ké-  
zen fogta a gyermeket s esernyőjét kiterjesztve,  
maga vezette el a szülői házhoz a szakadó esőben  
s maga teljesen átázva, még esernyőjét is a ki-  
csinek ajándékozta emlékül.

A királyné kevesen ismerik közelről, de a kik  
ismerik, nem győzik magasztalni tiszta fölfoga-  
sát s rendkívül nemes, jó indulatú, minden szép  
íránt fogékony lelkületét.

#### AZ AMPITHEATRUM ROMJAI.

A nap már haldokol, pirulva vérben,  
Martir gyanánt, ha lángol már a máglya,  
S a zöld orom, mely feynylik setéten  
S szeliden lejt a termékeny lapályba,  
Memnon-szoborként dalt rőpít feléd,  
A hazatérő pórk énekét.  
Emitt nagy körben omladékok állnak,  
Mint szótalan, ijeszítő múmiák...  
Mint tagja amaz óriás hullának,  
Melyet szétszórvá hord a nagy világ:  
Egy-egy oszlop darabja, rég ledülve,  
Rejtélyes, hóféhar falomládék,  
Egy-egy felírás elkopott betűje —  
Értelme oly titkoszerű, setét, —  
Mindem követ mint éj lidércze lángol  
Egy sápadt, csillogó káprázat ott,  
Egy bűvös visszfény, melyet rég kapott  
A diesség lehullott csillagától.

S mely önsúlyától már-már összeroskad,  
A félig ép fal bűv-tükrös leszen,  
A melyben, mint ködképek, kétesen  
A mult tragédiái váltakoznak!  
S a mint piheve fekszem zöld gyepen,  
I assan lezáról mélyző szemem,  
És im feláll s emelkedik az oszlop,  
Magasra felnyulnak a csonka fal,  
Mely fektől élvekre omlott,

Belepve hős nagyok ábráival:  
Küzdő vitézek fenséges eleste  
Művész-csettel pompásan lefestve;  
Márványba vésett cifra levelek  
Mosolygó Ámorkát körítenek.

A karzatok lépcsőzetes sorában,  
Mely felhaladva, elvész legfelül,  
S a pályók körül mily zibongás van? —  
Egyszerre mind tarkán behépsül:  
Ifjú leventék, csillogó ruhába,  
Kik ott nőttek fel harcok mezején —  
S ragyogva, mint a szivárvány pompája.  
Avagy mint túlvilági rózsafant;  
Körítve bájjal, édes illattal,  
Mely messzebb, messzebb mámorítva szárnyal;  
Felfegyverezve igéző mosolylyal,  
Mely szebb, mint veszes éjre támadt hajnal;  
Mélázó éjszem szent hevével telve,  
Melytől a szívre árad égi bí:  
Egy ilt a szépnem, érez bilincse verve,  
E gyémánt-ékes virág-koszorú!  
S míg hús szellőt kélt palma-legyező  
A melyet halkán ingat térdelő,  
Ébenkeblt kareszi rabszolganó;  
Türelmetlen zsvaj halk hangja támad,  
Mint hirnőke egy bűsz felbő-csatának.

Bödülnék már a vérengző vadak:  
A sörényes, kiéhezett oroszán,  
E fejedelmi, felséges alak,  
Mely ott ordít az izzó, sárga pusztán,  
Vagy a moesári sásban, holdas éjjel  
Az ember vért szívja sovár kéjjel;  
A csikos tigris versenyt bóg vele —  
E hangtól reszket India erdeje, —  
De túlharsogva szól a riadó...  
Beperdül a sok ifjú bajvivó...  
Gyors dárdá pörge szór kénes villámot,  
A törpék sora buknak, könnyezetlen,  
Széttépik büszkén ordító Titánok!  
Fogy az erő e szörnyű küzdelemben —  
Inog a lankadó vad, tántorog —  
Tátong a bőszen ordító torok.  
Kíntól dühödten marva pusztja légbe —  
A zöld szem vérben ég, vadul forog,  
Egy végnagyos... s a bűsz tusának vége —  
Győzött övez a véres hullakör!...  
A lelkes taps felzúgó viharába,  
Belé cseng vert pajzs éles csattanása  
S a fáradt bajvivó egymásra tör.  
Majd kard villámcsapástól hull zápor.  
Majd tör suhint, ökök s acél-izom, —  
E küzdelem nézi borzalom, iszony, —  
Sápadva bal az ifjú gladiátor,  
Pályája irigylendő véget ére.  
Bravo! diésőn halt mások gyönyörére!

Majd Venus legszebb, legbűvösebb mezében  
Kaczér spanyol lány trillázva beleng,  
Igézőbb, mint az esteillat az égen,  
Sötét szemének rezgő tengerében  
Muló gyönyört talál, de végtelent!  
Mesés kelet tüzes, szép gyermeke  
Még észrablóbb bűbájjal van tele —  
Kis ajki, melyek forró vágyban égnek,  
Oly ingerlők, oly vonzó, csabosak,  
Ha róluk cseng ledér, halk, könnyed ének,  
Mely egyre mámorítóbb, gyilkosabb,  
Mint csókja a gyönyörök istenének!  
És Róma ifja hó vágtyól hevül,  
A hölgyek ajkán titkos mosoly ül  
S a hallgatag szerencsén rableány  
Oly önfeléd, igéző álmodt szőve,  
S míg mélyed ismeretlen vágy honán,  
Lassan hanyatlók palma-legyezője,  
S a kacaj, mely belé cseng halk fohászába,  
A riadó taps elhaló zugása,  
Mit szült az elragadtatás heve,  
Álomzerű, zsongó moraj leve.

Folriadok — árván, magam valék,  
Köröttem kóhalom, falomládék,  
Csak hallgatag jelirást rejteget —  
A völgy virágok koble már setét,  
Dicsfényben égnek a bibor-hegyek —  
A nap bűsz-ugárít hinti szét

S a felhők omladéka lángban áll  
S névézén a halvány esti piromérén,  
Csodás káprázatként lángolt előttem  
Villámvetűkkel ez egy szó: «Halál!»

ROMVÁRY KÁROLY.

## OROSZ TÖRTÉNETEK.

Népség. Katonáság.

### 1. A csillagvizsgáló miniszter.

Struve jeles csillagász, ki az asztro-  
nomia terén nem egy fölfedezésével tette nevét emléke-  
zetessé, gróf Uvárov közoktatásügyi miniszterhez  
azzal a kéressel fordult, legyen egyes obszerva-  
toriumot állíttatni fel Pulkovában. Az újonez  
miniszter úr nem nagy hajlandóságot mutatott a  
terv iránt. Ki kellett valamit észelni, hogy a mi-  
niszter minden áron megnyeressék az ügynek.  
Uvárov dorpat utazása végre a csillagász kezébe  
szolgáltatta a kedvező alkalmat. Struve meghí-  
vására a miniszter egy reggel meglátogatta a  
dorpati obszervatoriumot. A fő megbámulni va-  
lót az obszervatorium refraktora képezte.

— Csak az a kár, kegyelmes uram, — mondja  
Struve, — hogy mostanában olyan borongós  
az idő, hogy azért nem bátorodom azzal a ké-  
ressel alkalmatlankodni, hogy refraktorunkba éj-  
jel bepillantani kegyeskedjék; ha most méltó-  
zatik nézni rajta, ez csupán arra való, hogy az  
ember fogalmat szerezzen róla, mennyire ér-  
zeny ez a műszer a legkisebb mozgás iránt is.

Uvárov megállt és belenezett.  
— Nézzé csak, én látok valamit, azt hiszem,  
hogy csillag, — mond a gróf.  
— Hohe excellenz, ez lehetlenség, — kiált  
fel a csillagász, ki a gróffal németül beszélt.  
— Már pedig úgy van. a hogyan mondom, ha  
nem hiszi, nézzen bele maga.

Struve oda áll a refraktor elé, belenez, dörögli  
a szemét, ismét belenez, aztán a bámuló elra-  
gadtatás kifejezésével, lelkesedve felkiált:  
— Hohe excellenz, legyen szabad szerencsét  
kívánom! Hohe excellenz kegyes volt új föl-  
fedezéssel gazdagítani a tudományt. Nem érem föl  
észszel, hogyan eshetett, hogy Hohe excellenznek  
legyen praedestinálva egy ismeretlen álló csillag  
fölfedezése. A mai naptól kezdve neve ott fog  
tündökölni az ujonan fölfedezett álló csillagok  
közét.

És valóban még aznap este, a tanárok és  
tudósok gyülekezetén, melyen Uvárov is meg-  
jelent, Struve felolvasást tartott a közokta-  
tásügyi miniszter úr ő nagyméltóságától szeren-  
csésen fölfedezett új álló csillagról.  
Nem tudjuk, vajjon Struve elvezette-e az új  
álló csillagot Uvárov nevére, mint a kinek nevét  
úgy is megörököltette már az *ucaróvik* nevű ásvány,  
vagy pedig a csillag névelten maradt; elég  
az hozzá, hogy a miniszter el volt ragadtatva, és  
a csillagász kívánságát örömet teljesítette. Hogy  
az egész fölfedezés merőben komédia, melynek  
hőse nem is az «új álló csillag», hanem a Hohe  
excellenz személye, ilyesmire Uvárov soha nem  
is gondolt.

A furfangos csillagász előre egy álló csillagra  
állította be műszerét, s így csalta lépé a mi-  
nisztert.

### 2. «Gorcsákov nem szereti Oroszországot.»

A pár évvel ezelőtt elhunyt orosz kancellár  
épen nem dicsékedhetett Miklós czár jó indulatá-  
val. Okot erre az szolgáltatott, hogy gróf Nessel-  
rode kancellárt nem szenvedhette. A herceg  
mint bécsi követtségi tanácsos hiába várta az őt  
megillető kitüntéseket, rendszeren átugrottak  
rajta. A czár környezete «liberalis»-nak tartotta  
ő, ez pedig majdnem halalos bűn volt akkoron,  
s talán ma is az a «szentes»-«eskedő» Orosz-  
országban.  
«Liberalis» nevét következőleg nyerte. Miklós  
czár egyik bécsi utja alkalmával a csekély számú  
kíséretéhez Benkendorf gróf is tartozott.

A követ távollétében Gorcsákov, mint első kö-  
vetségi tanácsos, megtette a szokásos látogatáso-  
kat, tehát Benkendorfhoz is elment. Néhány  
közönös frázis után a gróf a nélkül, hogy Gor-  
csákovot ülessel kínálja meg, így szól hozzá:  
— Rendeljen számomra a szállótalajdonosnál  
ebédet.

Gorcsákov nyugodtan odamegy a csemetyhöz,  
s hivatja a vendéglőt.  
— Mit jelenten ez? — kérdé haragosan Ben-  
kendorf gróf.

— Csak annyit, gróf úr, hogy a megrendelést  
rögtön személyesen is elvégezheti a vendéglőssel.  
Ez a felelet azt a hitet támasztotta Benken-  
dorfban, hogy Gorcsákov szabadlevél.  
És valóban a nihilistáktól meggyilkolt *Mezen-  
cer* tábornok, a czári titkos rendőrség vagysis az  
ugyvezett III. osztály főnöke, beszélte Gorcsá-  
kovnak, hogy ez osztály törzskönyvében éveken  
át ez volt bejegyezve róla: «Herceg Gorcsákov  
Sándor tehetséges ember, de nem szereti Orosz-  
országot».

A keleti háborúról Gorcsákov egy valaki előtt  
a következőket mondotta:

«Ismeretes, hogy 1877-ben elleneztem a Török-  
országgal való háborút. Nikolájevics Sándor czár-  
nak azt tanácsoltam volt, hogy hivassanak össze  
Berlinben a hatalmak képviselői, s jelentessék ki  
előttük határozottan, hogy Oroszország készen  
áll a háborúra, de nem fog s nem szándékozik  
hadat viselni abban az esetben, ha a hatalmak  
eltökélik magukat, hogy a keresztények érdeké-  
ben hathatósan fognak buzgálkodni Konstanti-  
nápolyban. Ismeretes az is, hogy tanácsomat  
meg nem fogadták. A háború el lett határozva s  
következmenyei köztudomásúak.

Az 1878 évi berlini szerződés életem legsöté-  
tebb lapjának tekintem. Mikor Berlinből vissza-  
tertem Szentpétervárra, így is fejeztem ki magam-  
at a czár elé terjesztett emlékiratomban. Ebben  
az iratban számos szóra ezt jegyeztem volt be:  
Hivatalos pályám legsötétebb lapját a berlini  
szerződés képezte».

E sorokhoz II. Sándor czár sajátkezűleg a kö-  
vetkező megjegyzést csatolta: «De még az enyé-  
nem is».

### 3. A lelkiismeretes miniszter.

A parasztság felszabadításáról Oroszországban  
emlékezetes február 19-ikének 1879-iki évfoly-  
mától a «szabadító» czár azzal tette ne-  
vezetessé, hogy *Makov* Szavics Leót kinevezte  
belügyminiszternek. A sajtó eme legfőbb czenzo-  
rának első dolga volt összehívni a lapok szerkesz-  
tőit azon a czímen, hogy a «lapoknak adandó za-  
badságról» fog történni az értekezlet.

A meghívott szerkesztők pontosan megjelene-  
tek, de mivel a tárgy lényegéről s a miniszter  
szándékáról semmiféle előzetes felvilágosítást sem  
nyertek, nem is állapodtak meg egymással sem-  
miben.

A miniszter a szerkesztőket üdvözölvén, rövid  
beszédben általános vonásokban fejtegette a sajtó  
állatkozásának káros hatását, és *Krajevszkij*-hez,  
a «Golosz» szerkesztőjéhez fordul, hogy adja elő  
«nézeteit».

Krajevszkij ilyen meglepetésben részcsülvén,  
ötölt-hatolt, s leginkább azt hangsúlyozta, hogy  
mennyi anyagi kárt szenvednek a kiadók, ha a  
lapoktól megtagadják a hirdetések közlésének  
jogát.

Tudvalevőleg Oroszországban az előleges czen-  
zura nélkül megjelenő lapokra és folyóiratokra  
a büntetés ilyen fokozatban van kiszabva: 1. A  
számokénti elárúsítás jogának megvonása. 2. A  
hirdetések közölhetőségének tiltása. 3. Kétsze-  
res megintés. 4. Harmadszori megintés több óra  
szóló felfüggesztéssel, végleges betiltással, vagy  
az előleges cenzura nélkül megjelenő lapnak elő-  
leges cenzura alá esővé változtatásával.

Krajevszkijnek azt veté ellen Makov, hogy el-  
ismeri ugyan, hogy a hirdetések közlésének tiltása  
nagy károkat okozhat a «Golosz»-nak, azonban  
ez a lap méltán megérdemli azt. Ugyanis, míg  
egy csizka híven visszatükrözi a kormány  
intencióit, sőt ő — a belügyminiszter — is szo-  
kott irdogálni bele egyet-mást, addig mások, pl.  
a külföldi tudósítás, mely a mai számban látott  
napvilágot, olyan «gyalázatos» ferditések, hogy  
ő mint belügyminiszter kénytelen a lapot *min-  
den megintés nélkül azonnal hat hónapra fel-  
függesszeni*.

S oda szól titkárjának, hogy fogalmazza meg  
az erre vonatkozó rendeletet.

lapokat, köztük a «Hivatalos Közlöny»-t is re-  
szesíteni.

A miniszter ajkába harapott, a rendeletet  
megsemmisíté, — s az értekezlet eredménytele-  
nül oszlott szét.

### 4. Rajnai szőlő — orosz hagyma.

*Bulgarin* Venediktovics Tháddé Miklós czár  
uralma alatt az önkényes rendszabályok legbőbb  
védeje volt és mint ilyen a vasszigoráról ismert  
uralkodó kezében állott. Ebben a tudatban az-  
tán sok olyat megengedett magának, mi az ille-  
mel távolról sem fért össze.

Megtörtént a harminczes években, hogy Dor-  
patban létekor megfordult egy előkelő társasá-  
ban, s szokásához híven jól felöntve a garatra,  
provokálni kezdte a németeket.

— Megálljatok csak, — kiáltó az éktenül, —  
még megéritek, hogy orosz lobogó felengeni a  
Rajna partjain.

A társaság meghökkent, majd zúgni kezdett.  
«Ez már sok!» — kiálták egyesek. Bulgarin pedig  
örömben majd a bőreből ugrott ki, hogy jól  
megboszantotta a németeket. Jó kedve azonban  
nem tartott soká. A társaságban ott volt Mayer  
egyetemi tanár is, ki rokoni összeköttetése miatt  
fél-gedig orosznak tartotta magát. Miön a  
zaj kissé lecsillapodott, Mayer odafordul a zaj-  
gókhöz, mondván:

— Nos, uraim, mi csodálatos volna abban, ha  
az orosz sereg csakugyan meghódítaná a Rajnát;  
de tudja-e Bulgarin ur, mi fog történni azután?  
szólt a kérkedőhöz fordulva.

Bulgarin örült, hogy szószólórá talált, s előre  
hizott a gyönyörtől.

— Ha kívánja, megmondhatom önnek, —  
folytatá Mayer, — a rajnamelléki szőlőket tö-  
vestől kitepik a földből és orosz hagymát fognak  
ültetni belé...

## PAULER TIVADARRÓL.



Pauler Tivadar.

Enn arsképet 1839. Jella  
chik Doldisai hallgatóm  
rajzola Zugrában.

A megboldogult igazságügyminiszterrel, mint  
magánemberről érdekes és jellemző részleteket  
olvassunk a «Budapesti Hírlap»-ban.

Az egyszerűség, a takarékoság jellemezte  
magánéletét. Egy évtizednél hosszabb idő óta  
lakott az öreg ur, kit méltán neveztek el halála  
után polgár-miniszternek, — abban a Lipót-  
utcai II-od emeleti lakásban, a hol zemeit  
örökre lehunyt. A miniszter ép úgy, mint az  
egyetemi tanár, beérette azzal az öt szobás laká-  
sával, melyből minden pompa, fényűzés száműzve  
volt s melynek főekessége lakói kívül az öreg  
ur számára fenntartott, a szalonból balra nyíló két  
szobában elhelyezett könyvtár vala. A házigazda  
bűszkeségét képezték azok a részint könyvszek-  
rényekben elhelyezett, részint egész a szobate-  
tejéig felnyúló fászlányokra rakott könyvek; ezek  
képezték feltékenységének egyetlen tárgyát.

Mily egyszerű volt háztartása, milyen polgári  
életmódjuk, arról már sokat írtak a lapok. A ki  
asztaluknál megfordult, nem tudta mind esodál-  
kozzék jobban, az egyszerű, kis udvari ebédlő-  
szobán-e, az egyszerű, izléses találáson-e, vagy a  
család igénytelenségén-e, mely e kéressel beérte.  
A boldogult háziasszony, bár miniszterné, úgy  
sürgött, forgott a konyhán, az eléstartván akár  
egy falusi gazdasszony is bizony nem restelt

AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARKHIA  
IRÁSBAN ÉS KÉPBN.

— Képmutatók. —

A trónörökös védnöksége alatt megjelenő nagy néprajzi munkának Magyarországra vonatkozó újabb füzetéből mutatunk be ez alkalommal két érdekes képet, még pedig az egyiket *Benczur Gyulától*, ki nemcsak hogy a legjelesebb magyar történeti festők egyike, de egyike korunk legjobb illusztrátorainak is.

Az itt bemutatott allegorikus kép a *népvándorlás* korát jelképezi, közepén rohanó lovas alakkal, mely egyik kezében égő fátylát tart, a másikban ostort («isten ostora»), letiporva az útjában talált római és germán alakokat. E kis kép is rávall *Benczur* erőteljes ecsetére, mely az ő műalkotását jellemzi.

Másik mutatóképünk egyik kiváló építészeti műemlékünk, a XIII. században, 1270 körül átmeneti stílusban épült *zsámbéki prépostsági templom belsejét* tünteti föl *Benczur* Béla rajzában.

Zsámbék a Duna jobb partján, a Buda és Esztergom közti hegyekben fekszik s már mesziről feltűnik a régi premontrai zárdá és templom omladékaival. Ki építette, az az okiratokból ki nem derül, a zárdá azonban már egy 1258-ik évi okmányban mint «*Monasterium B. Joannis de Samboch*» említetik, mely 1295-ben a premontrai szerzet zárdái közé soroztatott, 1475-ben IV. Sixtus pápa helybenhagyásával a zárdá templomával együtt a pálosoknak engedte. 1542-ben a törökök tetemesen megrongálták s 1763-ban a zárdá és templom még megmaradt ép részét földrenség változtatta rommá. Csudálni lehet, hogy e zárdá és templom falai a több mint három századon keresztül tartott pusztítás dacára mégis fennállanak s még ma is oly erősek, hogy még soká fognak az idő vasfogaival dacolni.



KEZDŐ-KÉP A NÉPVÁNDORLÁS KÓRÁHOZ.

Benczur Gyula rajza.

«AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARKHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBN.»

maga is a főzés után látni. Igaz, hogy oly igénytelen embernek, mint férje volt, könnyű volt asztalát ellátni, de azért nem kevés érdeme marad a boldogult miniszternének, hogy konyhája fölügyeletét senkire sem bízta.

Családja körében kedélyes öreg ur volt a komoly tudós, ki szívesen eltréfált szeretteivel. Gyula fiát különösen szerette s ennek társaságában érezte magát legjobban, úgy, hogy szinte azt mondhatni, hogy ő volt a legmeghittebb barátja. Pauler Gyula lesz hivatala az utókor számára hozzáférhetővé tenni azt a naplót, melyet az öreg ur majdnem egy félszázadon keresztül pontosan, szorgalmasan jegyezgetett.

Pauler a nyári szünetet legszívesebben Badacsonyan töltte családjával, hol egy kis szőlőt szerzett. Délelőtt elvégezte fürdését s aztán kis szobájába egy halom könyv és hirlap közé temetkezve olvasgatott vagy a nagy díófa alatt övével beszélgetett. Ha pedig a nap a vitai hegyek mögött nyugóra szállt, kezébe vett az öreg ur egy szőlőkarót s megtette a hegyben rendes sétáját, akár egyedül, akár valamelyik ismerőse s ha fia is Badacsonyan volt, mindig annak társaságában.

Egyszerű természetében rejlett, hogy került minden ceremóniát. Hanem a templomba szorgalmasan eljárógató, még Badacsonyan is, hol az öreg misét minden vasárnap végighallgatta, a falu öreg plébánusát sem mulasztva el meglátogatni, s látva, hogy a parochia bizony szűkeoskén jövedelmez arra, hogy hirlapokra teljék: ő gondoskodott róla, hogy a tisztelendő urnak legyen olvasmánya, éveken át járatta számára a «*Vasárnapi Ujság*»-ot és «*Politikai Ujság*»-ot.

Boldogabb, elégedettebb családi életet alig képzelhetni, mint a minőt Pauler Tivadar élt hozzá hasonló nemes lelkületű nejevel. Az a szelíd, békés egyetértés, mely házasi életüket jellemző, s egész az áldott emlékeztető nőnek egy évvel ezelőtt történt haláláig zavartalanul tartott, igen sokat tett arra, hogy a jeles tudós teljes lelki nyugalommal élhetett tanulmányainak. Szerényen, zajtalanul, kevés igénynyel kezdték házasi életüket s akként is fejezték be. Már Zággrában, hol Pauler a 30-as évek végén s a 40-es évek elején tanárkodott, a világtól elvonulva élt a fiatal pár boldogul, megelégedetten. Az ifju egyetemi tanár lelkiismeretesen töltte be állását, gyűjtötte magának s terjeszté a nálánál nem sokkal fiatalabb nemzedék körében a tudományt, és a mi ideje azonfelül megmaradt, azt nejeének s két kedves gyermekének szentelte. Egyszerű, polgári háztartást vittek, beérték azzal az ötszáz váltóforintnyi fizetéssel, a melylyel fáradságos tevékenysége díjazva volt, de hiányt nem szenvedtek, anyagi gondok soha sem bántották őket, mert volt két hatalmas vezetőjük: a takarékoság és megelégedettség. A boldogult miniszterné örömmel gondolt vissza mindig ezen Zággrában töltött szép napjaira s nem egyszer mesélte el gyermekeinek és unokáinak hogy mily kevéssel beérték akkor és mégis mily boldogok voltak.

Ebből az időből való az az arcképe Pauler Tivadarnak, melynek lü mását ez alkalommal olvasóinknak bemutatjuk. A rajzonnal készült képcske, mint azt Paulernek a reá szintén rajzonnal irt sajátkezű sorai bizonyítják, egyik zágrábi tanítványától, Jellasi Boldizsártól való, 1839-ből. Pauler e kis képet mindig legkedvesebb emlékei közé sorozá s akként is őrizé.



A ZSÁMBÉKI PRÉPOSTSÁGI TEMPLOM BELSEJE.

Benczur Béla rajza.

«AZ OSZTRÁK-MAGYAR MONARKHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBN.»



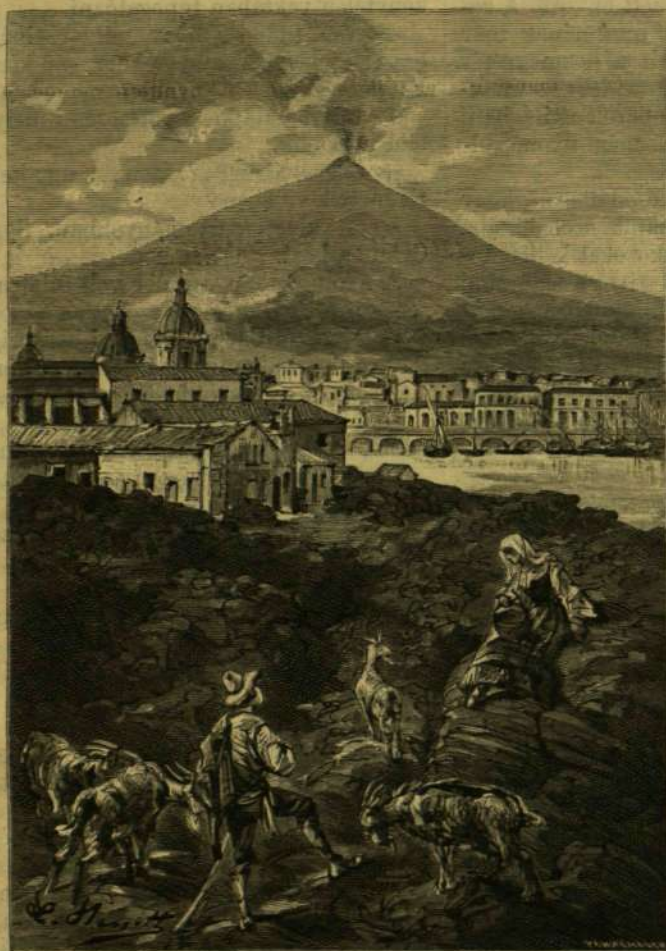
JÁKOB LÉTRÁJA. ÉLŐKÉP CSOPORTOZAT A GRÓF PÁLFFY-PALOTÁBAN TARTOTT JÓTEKONY CZÉLU ELŐADÁSON.

Koller Károly tanár fényképe után.



A tyrheniai tenger e részén kezdődik a meszai szoros, melynek tuloldali partjait a calabriai hegyek veszik körül. A milyen ez a partvidék és hegység, a valamennyi hegy felett magasban kiemelkedő Etnával, Homér korában volt, olyan ma is — felséges. Igaz, hogy eltűnt az erdő, a melyben Eneas megtalálta Achemenidest, de Galathea barlangja, Polyphem szikla-ürege, a cyklopok szigetei és kissé észak fele a Scylla és Charybdis sziklája még régi történelmi helyükön vannak és az ember ugyanarra a helyre léphet, a hol a trójai hős partra szállt, mikor eljött új királyságot alapítani.

El kell ismernünk, hogy Polyphem olyan hőstetteket követett el, a melyekkel Cap Matifou nem dicsőíthetik. De másfelől Cap Matifounak az az előnye van, hogy ma is él, holott Polyphem ezelőtt már három ezer évvel meghalt, ha ugyan élt volna, bármit regélni is felőle Ulysses. Reclus Elysee csakugyan meg is jegyzi, hogy ez a híres cyklop alkalmasint nem más volt, mint az Etna, a melynek krateré a kítőrések alkalmával úgy ragyog, mint egy óriási kinyílt szem a hegy-tetején és mely a magas parti sziklákról roppant szikladarabokat szór alá, a melyekből szigeteeskék és szirtek lesznek, mint Faraglionek.



CATANEA.

látzott, a mi valóban volt és a mi soha sem szűnt meg lenni: banditának.

— Nem térhettem hamarabb vissza és csak ma reggel szálltam partra a postahajóval, Cataneában.

— Az embereiddel együtt?

— Igen.

— Hányan vannak?

— Tizenketten.

— Csak?

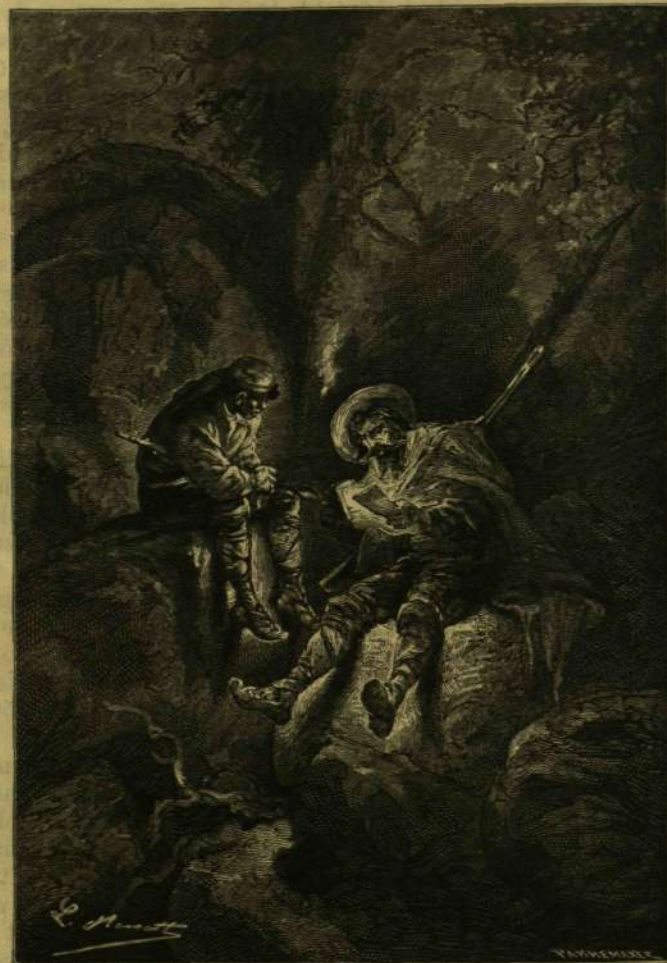
— Nem többen... de megbízhatók.

— A Manderaggióból valók?

— Van köztük másféle is, de legnagyobb részt maltaiak.

— Jó újonczok, noha talán nem egészen kielégítők, — viszonzá Zirone, — mert néhány hónap óta nehéz és költséges kezd lenni a munka. Az ember azt hihetné, hogy a csendörök nagyon elszaporodtak Sziciliában, nem sokára annyi lesz, mint hal a tengerben! No de, ha a portékád jó minőségű...

— Én legalább annak tartom, Zirone, — felelé Carpena, — egyébiránt majd meggyőződhetel felőle a legelső alkalommal. Ezen kívül hoztam magammal egy csinos fiút, a ki egykor akrobata volt, ügyes és mozgékony, szükség esetén akár



ZIRONE MEGGYÚJTOTT EGY KIS LÁMPÁT.

## SÁNDOR MÁTYÁS.

Ezek a Faraglionek a régi cyklopok szigetei és néhány száz méternyi távolságban emelkednek ki a parttól és a cataneai uttól, a mely mellett jelenleg a Syrakusa és Messina közt közlekedő vasut nyulik el. A Polyphem barlangja sinces messze és az egész partron hallható az a siketítő zúgás, a melyet a tenger idéz elő ezekben a bazalt közetű üregekben.

Augusztus 29-én este, épen e sziklák közt, két ember, a kik nem épen voltak fogékonyak a történelmi emlékek iránt, bizonyos dolgokról beszélgetett, a melyeket meghallani igen kedves dolog lett volna a sziciliái csendörökre nézve.

A két egyén közül az egyik, a ki néhány pillanat óta várt a másik megérkezésére, — Zirone volt. A másik pedig Carpena, a ki cataneai ut felől közelgett.

— Végre itt vagy! — kiáltá Zirone. — Ugyan sokáig kését, valóban már azt hittem, hogy Malta is eltűnt, mint egykori szomszédja, Julia sziget, s hogy a Közép-tenger fenekére alamerültél, eledelül a czápáknak és a tinhalaknak!

A mint az olvasó láthatja, habár tizenöt év haladt el Sárkány társának a feje felett, bőbeszédűségét ép oly érintetlenül hagyta, mint veleszületett arcátlanúságát. Fején a félreapott kalappal, vállán egy barna kópönyeggel csakugyan annak

leányruhába lehetne öltöztetni. Ugy hiszem, hogy hasznos szolgálatokat fog tenni.

— Mi a neve?

— Pescador.

— Jól van! — viszonzá Zirone, — majd rajta leszünk, hogy értékesíthessük tehetségeit és ügyességét. Hol szállásoltad el embereidet?

— Santa Grotte fogadóban, Nicolosi felett.

— És megint átveszed a korcsmáros szerepét?

— Holnapról fogva...

— Nem; még ma este, — viszonzá Zirone, — mihelyt újabb utasításokat kapok. Itt várom a messinai vonat megérkezését, mert a legutolsó vasuti kocsiból egy ezédulát fognak kidobni a számomra.

— Egy ezédulát... tőle?

— Igen, tőle... hiszen a házassága annyira késik, hogy kénytelen vagyok dolgozni, ha a kényeremet meg akarom keresni! — mondá Zirone nevetve. — De se baj! mit ne tenne meg az ember ilyen jó cimboráért?

E pillanatban távoli dűbörgés, melyet azonban nem lehetett összetéveszteni a hullámtörés zúgásával — hallatszott Catanea felől. Ez volt a vonat, a melyet Zirone várt. Azonnal felment Carpenával együtt a sziklákon és néhány pillanat múlva mind a ketten a vasuti sinek mellett álltak,

a melyeknek megközelítését semmiféle sövény vagy kerítés sem akadályozta.

Két fűtyentés egy kis alagút bejárása előtt nagyon mérsékelt gyorsaságú vonat közeledését jelezte; a mozdony zakatolása nemsokára mindinkább hallhatóvá lett, a lámpák meg-megszakították a sötétséget fehér fényükkel és a sineken hosszú fénysugár nyomult előre.

Zirone nagyon figyelmesen nézte a vonatot, a mely három lépésnyire haladt el mellette.

Valamivel előbb, mintsem az utolsó kocsi odaért volna, az ablakot lebocsátották és egy női fej kitekintett. A nő, látván, hogy Zirone a kijelölt helyen áll, gyorsan kibott egy narancsot, a mely a sinek mellé gurult, mintegy tíz lépésnyire Zironától.

E nő Namir volt, Sárkány kémje. Néhány pillanat múlva a vonat eltűnt, Aci Reale irányában.

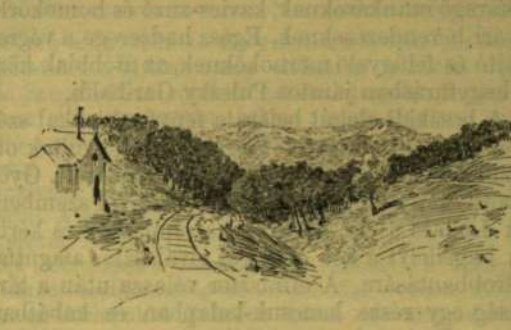
Zirone felvette a narancsot, vagyis inkább a narancshéj két felét, a melyek czernával voltak összekötve. Aztán a spanyollal együtt elvonult egy szikla mögé. Itt Zirone meggyújtott egy kis lámpát, szétnyitotta a narancshéjat és egy levelet vett elő belőle, a mely a következő sorokat tartalmazta:



MUNKÁCS VÁRA (FEGYHÁZ).



KOCIRA ÜLÉS TALAMÁSNAI.



HAVASOK AZ ALAGUTTAL SZEMKÖZT.

## A BESZKIDI ALAGUT.

A magyar-gácországi határon.

Ápril hó 29-iken déltájra volt kitzve az idő, mikor a beszki alagút altárnájában fel fog robbantani az a réteg, mely épen a magyar-gácországi határvonalba esik és a két oldalról egymásfelé haladó alagut utolsó válaszfalát eltávolítja. E műtét a közlekedési miniszter jelenlétében ünnepélyesen volt végrehajtandó. E végre mult hó 28-ikán reggel külön vonaton indult a fővárosból Munkácsra a magyar államvasutak igazgatósági elnökének, Lukács Bélának meghívására egybegyűlt társaság, mely ezen igazgatóságnak és az észak-keleti vasut igazgatóságának főbb tagjaiból, a közmunkaminiszterium néhány magasabb rangú hivatalnokából, a mérnök-egyesület küldötteiből, több orsz. képviselőből és a fővárosi sajtó képviselőiből és másokból állott. Báró Kemény Gábor miniszter Miskolczon szállott be; Beregmege főispánja már Budapesten csatlakozott a társasághoz, később a megye küldöttei csatlakoztak.

Régóta tervezik a munkács-sztrai vasut építését, most valahára végre is hajtják kiválóképzatragiai érdekből, mert kereskedelmi jelentősége csekély. Pedig a pálya nagyon költséges ügy építés, mint üzem tekintetében. Munkáctól fogva a pályafépítésnek a lehető legnagyobb nehézségekkel kell megküzdni.

Az alagút áttörésének ünnepélyéhez már vasuton lehetett indulni. Munkáctól fogva egyre

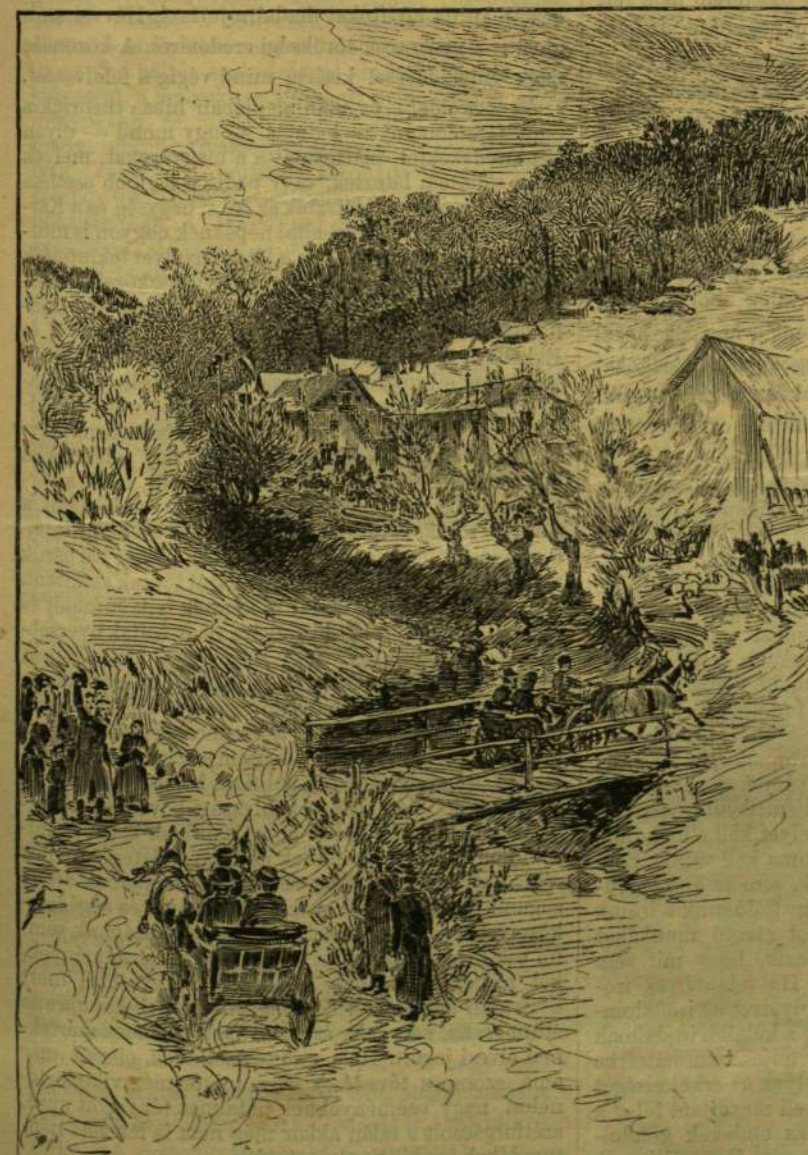
tart az emelkedés. Maga e város, gyönyörű fekvésű, történetileg híres várával, mely azonban fegyházul szolgál, kapuját képezi a Beszkidhez vezető regényes völgynek. Ez uton fut végig a vaspálya 69 kilométer hosszban, hat állomáson pihenőt nyújtva a robozó mozdonyoknak. Kezdetben Munkáctól Szolyváig az új vasut a Latorcza völgyében vagy öt ezredrésnyire emelkedéssel halad. A távolban magas hegyek kéklenek. Itt-ott a vidám folyó mentén rusznák falvak, elszórt piszkos kunyhók látszanak; a bámész, sápadt paraszt nép közé sűrűn vegyülnek a galicziai keletü káftanos zsidók.

Az első állomás elhagyása után, melyen most végzik a magas építményeket, csakhamar azon ponthoz jutunk, hol a Bicsa vize a Latorczába szakad. Ezután Hársfalvát érjük el, mely eddig is a vidék egyik kedvelt fürdőhelye volt és a vasut megnyílása után távolabbi vendégeknek is gyűhelye lesz. A mint a vasut a Bicsa szűk völgyébe jut, a közlekedés nehézségei egyre szaporodnak. A patakok szabályozni, áthelyezni, áthidalni kell, támfalakra, gátakra, számos átereszre van szükség. A nehéz átvágások, tömördek viaduktok egymást követik. A közlekedés nehézségével a vidék regényes szépsége nőttön-nő. A mely völgyet bükkös hegyek zárják körül, melyek távolabbi ormaik hólepel takarja. Sokszor úgy látszik, hogy nincs kimenekülés a szorosból, mert épen szemben magas hegyek állják el az utat. Ez a vidék majdnem egészen lakatlan; csak Schönborn gróf vadász-«kastélya» mutat emberi nyomokat e szép

és vadban gazdag, de emberi kultúrában vajmi szegény vidéken.

Ossza falunál kitágul a völgy és itt a földművelésnek megint, bár nagyon primitív nyomai tűnnek fel. Volócz községnél az építési vállalatnak telepe, svájci modorban épült tanyaí valnak ki, köztük különösen a vereskereszettel díszített körház. A pályának műszaki tekintetben legérdekesebb szakasza a Talamás falutól a határszélig terjedő rész. Itt a vonal elhagyja a Bicsa-völgyet. Hat viadukton és négy alaguton mind magasabba tör 25 per mille emelkedéssel. Itt az alpesi vasutépítés minden mesterségéhez kellett a vállalkozóknak folyamodni. Talamásnál elhagyta a társaság a vasutat, mely csak eddig terjedt és kocsira szállt. Ez a hely terjedelmes, csinos kolonia, a milyennel kisebb-nagyobb kiterjedésben az építés mentében többször találkozunk. Mert a hol bányát feltárni kellett kő vagy más építési anyag szerzésére, ott munkás és mérnök lakást, boltot, korcsmát teremtettek, másutt a kő szállítására vagy törésére sodronyos vaspályát és gépházat. És e telepek, a mint az építés előrehalad, megint nyomtalanul eltűnnek, ép úgy mint el fog hagyni az az ut, mely tisztán a pálya építése végett e különben járatlan vidéken törtetett.

Ezen a döcögős poros úton haladt fel részben rázó galicziai parasztkocsin a társaság a Romaszko telephez az alagút közelében. Itt szép koloniát, számos hivatali s munkásepületet, jól felszerelt vendéglőt, számos olasz meg rusznák korcsmát meg boltot látni, egész raja a kőfejtő,



UTAZÁS ROMASZKÁBA.



A BESZKIDI ALAGUT BEJÁRATA.

«Reméli, hogy öt vagy hat nap alatt találkozhatik önnel Nicolosiban. Órizkedjék egy bizonyos Antekirt orvostól.»

(Folyt. köv.)

## EGYVELEG.

\* Hivatalos nyomdát állított fel a szultán védnöksége alatt Konstantinápolyban Osman bej az orthodoxok nagy meglepetésére. A nyomda 14 gőzsajtóval s czélszerű lithographikai művekkel van ellátva, mintegy 230 ember dolgozik benne, köztük több török. A hivatalos iratokon s a koránon kívül jelenleg 22 új mű készül e nyomdában, köztük egy török történet, francia-török szótár s egy metszetekkel ellátott anatómiai mű.

\* Bibliai vonatkozások Shakespeare műveiben. Wordsworth püspök külön e tárgyról szóló művében ötszáznál több helyet sorol fel a nagy angol költő műveiből, melyek vagy egyenesen bibliai idézetek vagy idevonatkozó czélszavak. A legtöbb, mintegy 80, «Hamlet»-ben fordul elő, de a 37 színmű közt mindegyikben van legalább egy-kettő. A genesisből 31, a zoltárokból 59, Máté evangéliumából 60, a Példabeszédekéből 35 idézet van s így tovább.

\* A jáczintból jelenleg már 4000 válfajnál többet tenyésztenek; 1596-ban csak 4 faj volt ismeretes, az egyszerű, a teljes kék, a bíborpiros s a violaszínű.







